

Hvorfor så forskjellig i bank og forsikring?

Hvordan kan markeds- og kredittrisiko svinge helt i takt for en bank, mens korrelasjonen kun er på 0,25 for et forsikringsselskap?, spør Kjersti Aas i Norsk Regnesentral.

Jeg har jobbet mye med å utvikle risikostyringsverktøy for norske banker og forsikringsselskaper de siste ti årene, og stiller meg undrende til at to ulike seksjoner innen og samme avdeling i Finanstilsynet har et så ulikt syn på hvor mye to risikotyper svinger i takt.

De fleste norske banker leverer hvert år en såkalt ICAAP-rapport til Finanstilsynet. Et av hovedmålene med rapporten er å forsøke å kvantifisere den totale risikoen til banken. Tilsvarende er alle norske forsikringsselskaper hvert kvartal pålagt av Finanstilsynet å kjøre en stresstest som skal belyse selskapenes evne til å oppfylle gjeldende soliditetskrav.

En viktig ingrediens i både ICAAP-beregninger og stresstester er korrelasjonsmatriser, både innad i ulike risikotyper og mellom risikotypene. I stresstesten for forsikringsselskapene har Finanstilsynet nøyaktig spesifisert hvilke korrelasjoner som gjelder mellom ulike risikotyper. For eksempel har man sagt at korrelasjonen mellom markedsrisiko og motpartsrisiko

(kredittrisiko) er 0,25, mens korrelasjonen mellom forsikringsrisiko og motpartsrisiko er 0,5.

Man har også spesifisert korrelasjonen mellom ulike markedsaktiva: Korrelasjonen mellom aksjer og renter er satt til henholdsvis 0 ved rentetøkning og 0,5 ved rentenedgang. Korrelasjonen mellom renter og valuta er satt til 0,25. Korrelasjoner i størrelsesorden 0,5 og lavere betyr liten grad av samvariasjon mellom risikotypene det er snakk om.

Finanstilsynets stresstest tillater således store diversifikasjonseffekter både innad i hovedrisikotypene og mellom dem. Eller sagt på en annen måte: For forsikringsselskaper antar man at når noe går ned, går sannsynligvis noe annet opp.

For banker har ikke Finanstilsynet spesifisert konkrete korrelasjonsmatriser slik man har gjort for forsikring. I stedet lar man det være mer opp til den enkelte bank å estimere og begrunne de nødvendige korrelasjonene.

Man kommer imidlertid med noen gode råd. I dokumentet «Modul for markedsrisiko» står det for eksempel: «Modellenes beregning

av risikoreduserende effekter (graden av samvariasjon mellom ulike elementer i og mellom ulike porteføljer) bør ved usikkerhet være konservativt anslått.»

Min erfaring er at seksjonen som driver med banktilsyn ikke bare er konservative. De er svært skeptiske til enhver korrelasjon som er lavere enn 1. Eller sagt på en annen måte: For banker antar man at når noe går ned, går alt ned. Den mest vanlige begrunnelsen for dette er at historiske korrelasjonssammenhenger som regel viser seg å ha liten gyldighet i krisetider.

Jeg skal ikke si at Finanstilsynet tar feil når de sier at korrelasjoner øker i krisetider. Men hvorfor øker de kun da for bank og ikke for forsikring? Kan årsaken til denne forskjellsbehandlingen ligge i at de ulike seksjonene i Finanstilsynet «snakker mer med» sine internasjonale kolleger enn med sine egne?

Stresstesten for forsikringsselskapene er tilpasset metodikken og forutsetningene som sannsynligvis vil ligge til grunn for det kommende Solvens II-regelverket (de ble benyttet i QIS5-beregningene i fjor høst).

SPRIK: Artikkelforfatteren stiller seg «undrende til at to ulike seksjoner innen og samme avdeling i Finanstilsynet har et så ulikt syn på hvor mye to risikotyper svinger i takt.» Her tilsynets direktør Morten Baltzersen. FOTO: SCANPIX

Ved tilsynet av banker skjeler man imidlertid til Basel II og det som er allmenn oppfatning internasjonalt ved tilsyn av kredittinstitusjoner. Her er skepsisen mot diversifikasjonseffekter stor. I et dokument fra CEBS (Committee of European Banking Supervisors) fra september i fjor står det for eksempel: «... inter-risk diversification effects could only be accepted after in-depth supervisory review.»

Med andre ord, det er kanskje

ikke først og fremst de ulike seksjonene i Finanstilsynet i Norge som burde samordne seg bedre, men de som har utviklet de internasjonale regelverkene? For uansett hvordan man vrir og vender på det er det veldig rart å anta at markeds- og kredittrisiko svinger helt i takt for en bank, mens det er liten grad av samvariasjon for et forsikringsselskap.

Kjersti Aas, assisterende forsknings-sjef ved Norsk Regnesentral.

Si din mening. Send innlegg til debatt@finansavisen.no